

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **D. B.**, zast. JUDr. Zdeňkem Haasem, advokátem, se sídlem v Dobřanech, nám. T. G. Masaryka 114, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 7. 12. 2004, č. j. 17 Cad 168/2003 – 40,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Zástupci žalobkyně, advokátovi JUDr. Zdeňku Haasovi, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 650 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalované ze dne 28. 8. 2003, č. X, byla zamítnuta žádost žalobkyně o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 40 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění tohoto rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně se dne 19. 5. 2003 stala plně invalidní dle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, avšak v rozhodném období před vznikem invalidity, tj. od 19. 5. 1993 do 18. 5. 2003, získala žalobkyně pouze 4 roky a 94 dny pojištění. Doba potřebná pro nárok na plný invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let činí pět roků, přičemž potřebná doba pojištění se zjišťuje z posledních deseti roků počítaných zpět před vznikem plné invalidity.

Proti tomuto rozhodnutí žalované podala žalobkyně dne 13. 11. 2003 žalobu u Městského soudu v Praze, v níž namítala chyby v osobním listu důchodového pojištění. Uvedla, že první dítě porodila dne 3. 11. 1972, proto by v osobním listu důchodového pojištění měla být uvedena doba péče o dítě od 4. 11. 1972 do 13. 11. 1977, nikoli od 4. 11. 1974 do 13. 11. 1997. Dále namítala, že byla pojištěna v době od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995 a od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000, kdy byla vedena v evidenci Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) v Kladně jako osoba samostatně výdělečně činná. Na tyto skutečnosti žalovanou upozornila dopisem ze dne 6. 10. 2003, žalovaná však nereagovala. Žalobkyně navrhovala, aby krajský soud rozhodl, že byly naplněny podmínky ustanovení § 40 zákona o důchodovém pojištění a byla splněna podmínka pro přiznání plného invalidního důchodu od doby vzniku plné invalidity ke dni 19. 5. 2003.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. 11. 2003, č. j. 1 Cad 99/2003 – 5, vyslovil svou místní nepříslušnost a postoupil věc Krajskému soudu v Plzni. V odůvodnění tohoto usnesení městský soud uvedl, že místní příslušnost se dle § 7 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), řídí místem bydliště žalobkyně, tj. N. M., Ž. Ú. 49, a místně příslušným soudem je proto Krajský soud v Plzni.

Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 7. 12. 2004, č. j. 17 Cad 168/2003 – 40, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. V odůvodnění rozsudku uvedl, že žalobkyně se dne 19. 5. 2003 stala plně invalidní dle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění pro dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dle kapitoly VI oddílu A položky 9 písm. c) přílohy č. 2 vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 284/1995 Sb., když procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla v případě žalobkyně stanovena na 70%. Žalobkyně je narozena dne 9. 1. 1952, je tedy osobou starší 28 let a je třeba, aby získala dobu pojištění v délce pěti roků z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. Rozhodné období je proto doba od 19. 5. 1993 do 18. 5. 2003. Z osobního listu důchodového pojištění soud zjistil, že žalobkyně ve sledovaném období potřebnou dobu pojištění nezískala, když v tomto období získala celkem 1554 dnů pojištění, což jsou 4 roky a 94 dnů pojištění. Žalobkyně nemá evidovanou dobu pojištění od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995, ani od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000. Krajský soud však zjistil z dávkového spisu z potvrzení OSSZ v Kladně ze dne 30. 10. 2003, že žalobkyně sice byla u OSSZ v Kladně v této době evidována, avšak za dobu od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995 neuhradila pojistné a v době od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000, kdy byla obnovena její činnost osoby samostatně výdělečně činné, žalobkyně pro tuto činnost nebyla účastna na důchodovém pojištění. Tytéž skutečnosti soud zjistil z dopisu OSSZ v Kladně ze dne 8. 11. 2004, ze kterého plyne, že nedoplatky na pojistném za dobu let 1991 až 1995 nebyly ke dni 8. 11. 2004 uhrazeny. Žalobkyně tedy za dobu od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995, ani za dobu od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000 nebyla účastna důchodového pojištění jako osoba samostatně výdělečně činná, a nezískala tedy potřebnou dobu pojištění v délce pěti roků u pojištěnce staršího 28 let za posledních deset let počítaných zpětně od doby vzniku plné invalidity, ale získala pouze dobu pojištění v délce 4 let a 94 dnů. Krajský soud proto souhlasil se závěrem žalované, že podmínky ustanovení § 40 odst. 1 písm. f) a § 38 zákona o důchodovém pojištění nebyly naplněny. Argument žalobkyně, že byla účastna na důchodovém pojištění a vznikl jí nárok na plný invalidní důchod vzhledem k tomu, že částečně uhradila pojistné, krajský soud nepovažoval za správný, neboť pojistné za sledované období od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995 by muselo být uhrazeno v plné výši. S ohledem na tyto skutečnosti krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen stěžovatelka) včas kasační stížnost, v níž namítala nesprávný výklad zákona soudem. Stěžovatelka tvrdila, že v případě neplacení pojistného byl pojištěnec vyloučen z důchodového pojištění až v novele zákona o důchodovém pojištění v roce 1998, tuto úpravu však dle názoru stěžovatelky nelze uplatňovat před rokem 1998. Stěžovatelka konstatovala, že došlo k porušení zákona, a trvala na tom, že potřebnou dobu pojištění získala.

Na žádost stěžovatelky jí Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 15. 2. 2005, č. j. 17 Cad 168/2003 – 56, ustanovil zástupce pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Zdeňka Haase, advokáta. Zástupce stěžovatelky poté kasační stížnost k výzvě Krajského soudu v Plzni obsažené v usnesení ze dne 8. 3. 2005, č. j. 17 Cad 168/2003 – 59, doplnil o datum doručení napadeného rozsudku stěžovatelce a o důvody dle § 103 s. ř. s.

Žalovaná k podané kasační stížnosti toliko uvedla, že nemá žádné výhrady k rozsudku krajského soudu. Věc byla dostatečně, objektivně a zcela správně posouzena, proto žalovaná navrhl, aby byla kasační stížnost stěžovatelky zamítnuta jako nedůvodná.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti a z textu doplnění kasační stížnosti plyne, že ji stěžovatelka podala z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat pouze z důvodů tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení by muselo spočívat v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud v napadeném rozsudku Krajského soudu v Plzni neshledal.

Ze záznamu o jednání Okresní správy sociálního zabezpečení Plzeň – jih ze dne 2. 7. 2003 bylo zjištěno, že stěžovatelka byla uznána od 19. 5. 2003 plně invalidní podle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., neboť pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti činil podle přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb., podle kapitoly VI. oddílu A položky 9 písm. c) 70 %. Z osobního listu důchodového pojištění ze dne 8. 8. 2003 vyplývá, že v něm jsou zhodnoceny všechny doby pojištění a vyloučené doby, které byly doloženy doklady obsaženými v dávkovém spise. Podle osobního listu důchodového pojištění má stěžovatelka v době od 19. 5. 1993 do 18. 5. 2003 zhodnoceno: dobu od 24. 5. 1998 do 15. 12. 1998 – 206 dnů (uchazečka o zaměstnání), dobu od 18. 12. 1998 – 31. 12. 1998 – 14 dnů (pojištění), dobu od 1. 1. 1999 do 31. 12. 1999 – 365 dnů (pojištění), dobu od 1. 1. 2000 do 20. 3. 2000 – 80 dnů (pojištění), dobu od 11. 12. 2000 do 31. 12. 2000 – 21 dnů (uchazeč o zaměstnání), dobu od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2002 – 365 dnů (uchazeč o zaměstnání) a dobu od 1. 1. 2003 do 18. 5. 2003 – 138 dnů (uchazeč o zaměstnání). Celkem má tedy zhodnoceno 1554 dnů pojištění, což jsou 4 roky a 94 dnů

pojištění. Žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla žádost stěžovatelky o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek ustanovení § 40 zákona o důchodovém pojištění. Do doby pojištění stěžovatelky nebyla započtena doba od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995, kdy byla stěžovatelka účastna na důchodovém pojištění, avšak neplatila pojistné. V období od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000 byla stěžovatelka osobou samostatně výdělečně činnou, ovšem nebyla účastna na důchodovém pojištění.

Nejvyšší správní soud tedy musel posoudit, zda stěžovatelka získala potřebnou dobu pojištění, a splnila tak všechny podmínky vyžadované zákonem o důchodovém pojištění pro přiznání plného invalidního důchodu.

Dle ustanovení § 38 písm. a) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na plný invalidní důchod, jestliže se stal plně invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku plné invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.

Dle ustanovení § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec plně invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla jeho schopnost soustavné výdělečné činnosti nejméně o 66 %.

Dle ustanovení § 40 odst. 1 písm. f) zákona o důchodovém pojištění činí potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod u pojištěnce ve věku nad 28 let pět roků. Dle odst. 2 se potřebná doba pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se zjišťuje z období před vznikem plné invalidity, a jde-li o pojištěnce ve věku nad 28 let, z posledních deseti roků před vznikem plné invalidity. Podmínka potřebné doby pojištění pro nárok na plný invalidní důchod se považuje za splněnou též, byla-li tato doba získána v kterémkoliv období deseti roků dokončeném po vzniku plné invalidity; u pojištěnce mladšího 24 let činí přitom potřebná doba pojištění dva roky.

V daném případě je nesporné, že stěžovatelka je ode dne 19. 5. 2003 plně invalidní dle § 39 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, když procentní míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatelky dle posudku lékaře OSSZ činí 70%.

Vzhledem k tomu, že stěžovatelka je ve věku vyšším než 28 let, když je narozena dne 9. 1. 1952, činí potřebná doba pojištění pro přiznání plného invalidního důchodu pět let. Pro posouzení, zda stěžovatelka získala potřebnou dobu pojištění, je dle § 40 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění rozhodným obdobím období deseti let před vznikem plné invalidity, tj. období od 19. 5. 1993 do 18. 5. 2003.

Pole osobního listu důchodového pojištění získala stěžovatelka v tomto období dobu pojištění v délce 4 roky a 94 dny. V osobní listu důchodového pojištění však není uvedena doba účasti na důchodovém pojištění osoby samostatně výdělečně činné od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995 a dále období od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000, kdy byla stěžovatelka vedena v evidenci OSSZ v Kladně jako osoba samostatně výdělečně činná.

Pro posouzení námitek stěžovatelky považuje Nejvyšší správní soud za rozhodující řádné rozlišení významu pojmů doba pojištění a doba účasti na pojištění, které stěžovatelka navzájem zaměňuje.

Dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění je dobou pojištění po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až l) a v) a odst. 2, za kterou bylo v České republice zaplacen pojištění. Dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. e) zákona o důchodovém pojištění jsou pojištění při splnění podmínek stanovených v tomto zákoně účastny osoby samostatně výdělečně činné.

Je proto zřejmé, že doba účasti na důchodovém pojištění stěžovatelky jako osoby samostatně výdělečně činné nemůže být považována za dobu pojištění, pokud za tuto dobu nebylo zaplacen pojištění. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s názorem krajského soudu, že pojištění musí být zaplacen v plné výši, aby mohla být doba účasti na důchodovém pojištění považována za dobu pojištění. V případě stěžovatelky však pojištění za období od 27. 4. 1991 do 31. 12. 1995 v plné výši zaplacen nebylo, proto tato doba není dobou pojištění ve smyslu § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.

V období od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000 nebyla stěžovatelka ani účastna na důchodovém pojištění, přestože byla u OSSZ v Kladně evidována jako osoba samostatně výdělečně činná. To umožňovalo tehdejší znění § 10 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, dle kterého osoba samostatně výdělečně činná je v kalendářním roce účastna pojištění, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení dosáhl v kalendářním roce aspoň šestinásobku částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu (§ 15 věta první a § 107 odst. 2); přitom je rozhodná výše částky, do níž se započítává plně část osobního vyměřovacího základu, která platí k 1. lednu kalendářního roku, za který se posuzuje účast na pojištění. Příjem stěžovatelky za uvedené období zřejmě nepřekročil stanovenou úroveň, proto stěžovatelka v období od 1. 5. 2000 do 4. 12. 2000 nebyla účastna na důchodovém pojištění. Výši příjmu stěžovatelky za uvedené období krajský soud zkoumat nemusel, neboť stěžovatelka za toto období nezaplatila pojištění, což i v případě účasti na důchodovém pojištění vylučuje, aby tato doba byla považována za dobu pojištění dle § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.

Stěžovatelkou uplatněnou námitku, že pojištěnec byl pro neplacení pojistného vyloučen z důchodového pojištění až po novele zákona z roku 1998, kterou nelze aplikovat na období předcházející roku 1998, shledal Nejvyšší správní soud nedůvodnou.

Dle ustanovení § 11 odst. 1 písm. a) zákona o důchodovém pojištění bylo vždy nutnou podmínkou pro započítání doby účasti na důchodovém pojištění do doby pojištění zaplacení pojistného. Toto ustanovení bylo sice mnohokrát novelizováno, ale vždy se vztahovalo na osoby samostatně výdělečně činné a vždy stanovovalo podmínku zaplacení pojistného.

Předchozí právní úprava obsažená v zákoně č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995, rovněž vyžadovala, aby pojištění bylo zaplacen v plné výši. Dle § 8 odst. 4 věta druhá tohoto zákona se k činnosti osob samostatně výdělečně činných a spolupracujících osob přihlédne jako k době zaměstnání, bylo-li zaplacen pojištění za celou dobu trvání pojištění (zabezpečení); nebylo-li za tuto dobu zaplacen pojištění do dne, od něhož se přiznává nebo zvyšuje důchod, přihlédne se k ní jako k době zaměstnání až ode dne zaplacení pojistného. Pojem doba zaměstnání byl v pozdější právní úpravě nahrazen pojmem doba pojištění, což vyplývá z porovnání znění § 29 odst. 3 zákona o sociálním zabezpečení ve znění účinném do 31. 12. 1995 a § 40 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění ve znění účinném od 1. 1. 1996.

Z výše uvedeného je zřejmé, že doba účasti na důchodovém pojištění byla považována za dobu pojištění, dříve dobu zaměstnání, pouze pokud bylo za tuto dobu zapláceno pojistné v plné výši. S ohledem na popsany vývoj právní úpravy vztahu doby pojištění a povinnosti zaplatit pojistné nelze uvedené námitce stěžovatelky přisvědčit.

Vliv žalobní námitky stěžovatelky ohledně chybně započítané doby pojištění při péči stěžovatelky o její děti v 70. letech 20. století krajský soud správně vyloučil, když zdůraznil, že rozhodným obdobím pro posouzení, zda stěžovatelka získala potřebnou dobu pojištění, je období od 19. 5. 1993 do 18. 5. 2003.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. uvedený v kasační stížnosti nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a § 120 s. ř. s. Protože žalovaná žádné náklady neuplatňovala a Nejvyšší správní soud ani žádné jí vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

Odměna zástupci stěžovatelky JUDr. Zdeňku Haasovi, advokátovi, který byl stěžovatelce ustanoven usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 2. 2005, č. j. 17 Cad 168/2003-56, byla stanovena za dva úkony právní služby po 250 Kč dle § 9 odst. 2, § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. [převzetí a příprava zastoupení dle § 11 odst. 1 písm. b) téže vyhlášky a podání soudu ve věci samé dle § 11 odst. 1 písm. d) téže vyhlášky] a režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 75 Kč za každý úkon. Zástupci stěžovatelky bude vyplacena částka ve výši 650 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu